

DOI: <https://doi.org/10.36719/2789-6919/21/140-143>**Rasimə Hüseynli**

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti

magistrant

rasimahuseynli@gmail.com

ERP NƏDİR VƏ MÜƏSSİSƏLƏR ÜÇÜN NİYƏ VACİBDİR

Xülasə

Bu məqalə, Müəssisə Resurslarının Planlaşdırılması üçün nəzərdə tutulan ERP (Enterprise Resource Planning) sistemi haqqında məlumatları əks etdirir. Bu sistem günəşəgən dövrümüzdə ERP sistemləri istifadə edən müəssisələrin sayının artması ilə əlaqədar olaraq hesabatlar, satınalmalar, layihə idarəsi, risk idarəsi, istehsalat fəaliyyətlərinin nəzarətini təmin edir. Sözügedən sistem müəssisə daxilində effektivliyi artırır, xərcləri azaldır, təhlükəsizliyi və maliyyə axını yüksəldir. Bunların yanı sıra, ERP sistemi tətbiq edilməsində bir neçə vacib nüans da mövcuddur. Bu nüanslar icraya hazırlıq, biznesin təhlili, təchizat seçimi, layihənin idarə edilməsi, sınaq, təlim və təhsil prosesini əhatə edir. ERP sisteminin tətbiq edilməsi üçün yaxşı planlaşdırma, tam ehtiyacların dərkindən əmin olmaq, vaxt və resursların düzgün qiymətləndirilməsi, prioritetlərin yaradılması, təlim prosesinin yerinə yetirilməsi və məlumatların düzgün qiymətləndirilməsi vacibdir.

Açar sözlər: *erp, müəssisə resurslarının planlaşdırılması, idarəetmə sistemi, layihənin idarə edilməsi, məlumatların təkrarlanmaması*

Rasima Huseynli

Azerbaijan state oil and Industry University

master student

rasimahuseynli@gmail.com

What is ERP and why is it important for businesses

Abstract

This article outlines information about the ERP (Enterprise Resource Planning) system intended for Enterprise Resource Planning.

This system provides reports, procurement, project management, risk management, control of production activities in connection with the increasing number of enterprises using ERP systems in our time. The system in question increases efficiency within the enterprise, reduces costs, raises security and financial flow. In addition to them, there are several important nuances in the implementation of the ERP system. These nuances include the process of preparation for execution, business analysis, selection of supplies, project management, testing, training and education. For the implementation of the ERP system, good planning, making sure of the full understanding of needs, the correct assessment of time and resources, the establishment of priorities, the fulfillment of the training process and the correct assessment of information are essential.

Keywords: *erp, enterprise resource planning, management system, project management, non-duplication of data*

Giriş

ERP (enterprise resource planning) proqramı, müxtəlif iş funksiyalarını idarə etmək və inteqrasiya etmək məqsədilə istifadə edilən bir proqram platformasıdır. Bu proqram, Ador və digər başlıqlar kimi ERP sistemləri vasitəsilə müəssisələrə (çərkəzlərə) imkan verir və iş əməliyyatlarını avtomatlaşdırmağa kömək edir.

ERP sistemi, işçilər, maliyyə məlumatları və digər önəmli məlumatlar əsasında şirkətinizin bütün əməliyyat məlumatlarını birləşdirə bilər. Həmçinin, günlük və fəaliyyət çatışmaları ilə məşğul olmaq üçün bir chat kimi həllər təklif edir.

ERP proqramı, iş ətrafında dövrə verən məlumatların avtomatik olaraq toplanması, analiz edilməsi və təhlil edilməsi imkanı verir. Bu, iş təcrübəsinin avtomatlaşdırılmasına imkan yaradır.

Keçmişdə, ERP mənbəli bulud proqramı, böyük şirkətlər tərəfindən istifadə olunan sistem idi. Ancaq indi daha geniş yayıldı və populyarlaşdı. Bu yazıda, ERP sistemlərinin mənasını, qısa tarixini, fərqli modullarını və işinizdə istifadə edilməsinin faydalarını izah edəcəyik. ERP sistemi, müəssisələr və ya şirkətlərin resurslarının planlaşdırılması, maliyyə, avtomatlaşdırma, istehsal və digər sahələrdə həyata keçirilməsinin əsas səbəblərini təşkil edir. Bu sistem, layihələri, insan resurslarını və digər iş əməliyyatlarını idarə edən və birləşdirən bir iş təcrübəsi idarəetmə proqramıdır.

ERP proqramı, düzgün iş çərçivəsi əsasında müvafiq tərəflər tərəfindən toplanan məlumatları real vaxt rejimində təqdim edir və təhlil edərək işə uyğunlaşdırır. ERP sistemi, təkrarlanan məlumatları silir və mənbədən gələn praktik məlumatların artırılmasını təmin edir.

ERP sistemi, çeşitli müəssisələr üçün ən yaxşı ERP proqramını seçmədən əvvəl geniş müvəqqəti ehtiyaclarını tənzimləməyə imkan verir (1).

ERP termini ilk dəfə 1990-cı illərdə Gartner qrupu tərəfindən qeydə alınmışdır. Lakin əslində, bu konsepsiya 1960-cı illərdən bəri mövcuddur. İlk olaraq, yalnız istehsal sənayesində inventar idarəçiliyi üçün tətbiq olunurdu. Proqram mühəndisləri inventar tapmaq, qalıqları izləmək və hesabatlar hazırlamaq üçün proqramlar yaratdılar.

1970-ci illərdə proqram, istehsal proseslərini dəyişdirən MRP (Material Requirements Planning) sistemlərinin hazırlanmasına imkan verdi. 1980-ci illərdə MRP sistemi daha geniş istehsal proseslərini əhatə etmək üçün inkişaf etdi və MRP II (Manufacturing Resource Planning) adlanan maddi ehtiyacların planlaşdırılması sistemlərinə çevrildi.

1990-cı illərdən etibarən, ERP sistemləri finans, mühəndislik, layihə idarəsi, kadrlar və digər arxa ofis funksiyalarını əhatə etməyə başladı. Bu dövrdə, yeni strategiyalarla birlikdə şirkətlər mevcud sistemlərini yeniləməyə çalışdılar. 1998-ci ildə NetSuite kimi şirkət internetə əsaslanan bir ERP sistemi yaratmaq üçün quruldu. 2000-ci illərdə Gartner Group, Enterprise Resource Planning II kimi yenidən dizayn edilmiş sistemlər təklif etdi. Bu sistemlər istifadəçilərə işlərini hər zaman və hər yerdə idarə etmə imkanı təklif edən yüksək səviyyədə rahatlıq sağlayır.

Hazırda, bulud əsaslı ERP sistemləri kiçik və orta ölçülü şirkətlər arasında daha da populyarlaşıb. Bu sistemlər yüksək hərəkətilik və uyğun qiymət avantajı ilə istifadəçilərə çox tələb olunur.

ERP sistemləri ilə bir çox sahədə qarşılaşmaq mümkündür. Bu sahələrə belə nümunələr göstərə bilərik:

İnventarlaşdırma idarəetməsi: Materialların idarə edilməsi kimi tanınan bu inventar modulu, ehtiyat hədəflərini ölçməyə imkan verir və giriş material ehtiyatlarını standartlaşdırmaq və malları seriya nömrəsinə görə izləmək üçün işləyir.

Alqı-Satqı: Bu modul, Satınalma Prosesi və inventar modulu ilə sıx əməkdaşlıq edərək alqı-satqı prosesini idarə edir.

Satış və Marketing: Bu modul, kotirovka sorğusundan tutmuş satış iş axını və faktura sorğusunu idarə edir. Ayrıca, göndərmələrin izlənməsi də mümkündür.

Tikinti: Tikinti kimi tanınan bu modul, istehsal və mühəndislik məqsədi daşıyaraq tikinti səmərəliliyini artırır. O, məhsulların kommersiyalaşdırılmasının təşkilini, proqnozlaşdırılmasını və günlük istehsalın nəzarətini əhatə edir. Aynı zamanda, inventar modulu ilə əlaqəlidir.

Maliyyə idarəetməsi: Bu modul, kapitalın idarə edilməsində və təşkilatın daxilindəki və xaricdəki pul axınının izah edilməsində rol oynayır. Adi mühasibat prosedurlarını, xərclərin hesablanmasını, balans hesabatını, vergi idarəçiliyini və bank müqayisəsini əhatə edir. Hər bir departament üçün maliyyə hesabatlarının yaradılması da mümkündür.

Müştəri Əlaqələrinin İdarə Edilməsi (CRM): Bu modul, müştəri xidmətlərini yaxşılaşdırmaq və ARPU-nu artırmaq məqsədi daşıyır. Müştərilərin idarə edilməsi, potensialları, hadisələri və imkanları əhatə edir. ERP sistemi ilə birlikdə satış modulu ilə sıx əməkdaşlıq edir və dönüşümləri təmin edir.

Təchizat Zəncirinin İdarə Edilməsi (SCM): Bu modul, təchizat zəncirini əhatə edir. Satınalma siyasətinin idarə edilməsi, prosesin avtomatlaşdırılması və istehsal axını da daxildir (2).

ERP-dan hansı sənayelər faydalana bilər?

ERP əvvəllər yalnız istehsal sənayesi üçün istifadə edilən bir proqram idi, lakin indi bu proqram təchizat xidmətləri, təhsil, ticarət və toptan satış, daşınmaz əmlak, qida və içkilər, səhiyyə və digər müxtəlif sektorlərdə də tətbiq edilir. Hər bir təşkilat təminatları idarə edir və məhsul və ya xidmətlərin sifarişini alır. Bu, tələyin qarışmasını və solğunlaşmasını önləyərək proqnozlaşdırma imkanı yaradır. ERP proqramı işçilərə zəruri funksiyaları icra etmək və onları idarə etmək imkanı verir.

Biznesiniz üçün ERP, iş proseslərinizi idarə etmək üçün vacib bir vasitədir. Niyə bu qədər təşkilatın kadr planlaşdırmasına və ya ERP sistemlərinə ehtiyacı olduğunu heç düşünmüsünüz mü? Niyə lazımdır? Son statistikaya görə, şirkətlərin 81% - i ERP-nin tətbiqi prosesindədir və uğurla həyata keçirir. Sistemlər öz işlərinə fayda vermirsə, heç vaxt ERP sistemini tətbiq etməyi düşünməzlər. ERP sistemlərinin işiniz üçün verdiyi faydaları nəzərdən qaçıрмаq istəməyəcəksiniz.

1. Səmərəliliyin optimallaşdırılması

ERP sistemləri həyata keçirildikdə, çox vaxt və resurs tələb edən müxtəlif biznes proseslərini sadələşdirir. İşlətmələr artıq anbarların izlənməsi, işçilərə tapşırıqların verilməsi, iş saatlarının izlənməsi, maaşların bölüşdürülməsi və avtomatik olaraq maliyyə hesabatlarının yaradılması kimi təkrarlanan tapşırıqları yerinə yetirə bilərlər.

Mürəkkəb prosesləri avtomatlaşdırmaqla, işçilər narahat olmadan əsas nəticələrə daha çox diqqət yetirə bilərlər. Sprout sosial qiymət planları, xüsusilə sosial media planlaşdırması üçün avtomatlaşdırma təklif edir, ERP sistemləri isə daha geniş bir şəkildə təqdim edir. Məsələn, marketing qrupu, IT komandasından tələb etmədən günlük veb trafik məlumatlarını yarada bilər və ya mühasibat qrupu, satış menecerlərinə etibar etmədən satışla bağlı hesabatlar yarada bilər.

ERP sistemləri həmçinin şirkətdəki menecerlər və maraqlı tərəflər üçün məlumatların sürətli çıxışını təmin edir. Qərar qəbul edənlər idarə paneli vasitəsilə bütün şirkətin əsas fəaliyyət göstəricilərinə nəzarət edə bilərlər. Bütün tələb olunan məlumatlar real vaxt rejimində yaradıla bilər (3).

2. Komanda əməkdaşlığının artırılması

Şöbələrarası əməkdaşlıq bir iş üçün əhəmiyyətli və çox vaxt tələb olunan bir hissədir. SaaS ERP, bir şirkətdə şöbələr arasındakı maneələri aradan qaldırır. Mərkəzləşdirilmiş və ardıcılıq prinsiplərinə əsaslanan ERP proqramında saxlanılan məlumatlar ilə bir şöbə digər şöbələrdən məlumat əldə edə bilər. SaaS və ya bulud əsaslı ERP, mövcud komandalarda əməkdaşlığı internet vasitəsilə müxtəlif bölgələrdəki çoxlu ofislərə genişləndirə bilər.

3. Əməliyyat xərclərinin azaldılması

ERP sistemləri həmçinin şirkətlərə əməliyyat xərclərində qənaət etməyə kömək edir. Çox sayda əməliyyat avtomatlaşdırıldığından, müxtəlif ləngimələr, gecikmələr və narahatlıqlar minimal səviyyədə gözlənilə bilər. Mürəkkəb işlər daha sürətlə tamamlana bilər, bu da təhvil müddətini azaldır. Şirkətlər ayrıca işçi qüvvəsini azaltmaq imkanına da malik olurlar, çünki ERP sistemləri günlük vəzifələrin bir çoxunu öz üzərinə götürür (4).

4. Məlumat Təhlükəsizliyinin Təkmilləşdirilməsi

ERP sistemləri, məlumatların pozulmasına qarşı qorunmaq üçün firewall və məhdudiyət nəzarətinə malikdir. Sistem giriş nöqtələrini asanlıqla izləmək üçün bütün məlumatları bir nöqtədə cəmləşdirir. Şirkətin məlumatlarının idarə edilməsinə cavabdeh olan adminlər işçilərə məhdud giriş hüquqlarını təmin edə bilər. Məsələn, HR menecerləri işçilərə maliyyə məlumatlarına baxmaq icazəsi verərkən yalnız özləri və maraqlı tərəflər üçün bəzi kritik məlumatları gizlədə bilərlər.

Adminlər həmçinin işdən çıxarılan işçilərin girişini tez bir zamanda söndürə və yenilərinə giriş imkanı verə bilər. ERP həlləri, istifadəçi fəaliyyətlərini də göstərir, buna görə adminlər sistemdəki icazəsiz hərəkətləri və ya şübhəli fəaliyyət nümunələrini tez bir zamanda müəyyən edə bilərlər (5).

5. Realist, Dəqiq Proqnozlar Vermək

Biznesin inkişafı üçün ən vacib şeylərdən biri dəqiq proqnozlar verməkdir. Maraqlı tərəflər son nəticədə onların qərarlarına təsir edəcək proqnozlar vermək üçün hesabatlarla etibar edirlər. Buna görə də, müəssisələr hərtərəfli ERP programı ilə asanlaşdırıla bilən real vaxt rejimində, tam və ardıcıl hesabatlar almalıdırlar (6).

ERP hesabat alətləri verilənlərdəki uyğunsuzluqları süzgəcdən keçirə bilən mürəkkəb filtrlərdən və analitikadan istifadə edir. Sistem həmçinin əldə edilən məlumatların real vaxt rejimində yaradılmasını təmin edir. Dəqiq biznes hesabatları maraqlı tərəflərə, bizneslər üçün ən yaxşı qərarlar qəbul etməyə kömək edəcəkdir.

Nəticə

Getdikcə daha şiddətli biznes rəqabəti şəraitində, daim dəyişən texnoloji tendensiyalarla ayaqlaşmalıyıq. Biznesinizi əl ilə və ya köhnəlmiş üsullarla idarə etmək yalnız işinizi geridə qoyacaq. Proqram təminatı müxtəlif mürəkkəb əməliyyatları sadələşdirməyə, səmərəliliyi artırmağa, xərcləri azaltmağa və biznesinizin məhsuldarlığını optimallaşdırmağa kömək edir. Bu, bütün ölçülü şirkətlərə aiddir - kiçik, orta və böyük. Ediləcək növbəti addım, biznesinizin üzləşdiyi bütün problemləri və tələb olunan həll yollarını müəyyən etməkdir. ERP sistemində sizə lazım olan xüsusiyyətlərdən əmin deyilsinizsə, bunu düzgün ERP həlli təminatçısı ilə müzakirə etməkdən çəkinməyin.

Ədəbiyyat

1. <https://www.hashmicro.com/blog/what-is-erp-blog/>
2. <https://wikiejemplo.com/az/sistemas-erp/>
3. <https://www.cedar-bay.com/5-reasons-you-need-an-erp/>
4. <https://www.microchannel.asia/why-erp-systems-are-important/>
5. <https://www.provintl.com/blog/5-reasons-your-company-needs-an-erp-software>
6. <https://www.selecthub.com/enterprise-resource-planning/why-erp-systems-are-important/>

Göndərildi: 24.03.2023

Qəbul edildi: 12.05.2023